

Fundusze Europejskie

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego program regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Ramowy przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	3
2.1 Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko	4
2.2 Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko	4
2.3 Uzyskanie wymaganych ustawą opinii	5
2.4 Zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.....	6
3. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.....	9
4. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko	14
5. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu	14
6. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych.....	15

1. Wstęp

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 1029, ze zm.) oraz dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L197/30 z dn. 21.07.2001 r.).

Zgodnie z art. 55 ust. 3 ww. ustawy, do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
- opinie właściwych organów (w przedmiotowym przypadku opinie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego),
- zgłoszone uwagi i wnioski,
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone,
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko był projekt programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 (FEP 2021-2027)*.

2. Ramowy przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu programu regionalnego *FEP 2021-2027*, została stwierdzona na podstawie art. 46 ust. 1 pkt. 2 ww. ustawy.

Zgodnie z przywołanym przepisem prawa przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest dla: polityk, strategii, planów i programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej,

gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 14 ww. ustawy, postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, tj. postępowanie dotyczące oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji przedmiotowego programu regionalnego, obejmowało następujące etapy:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
- zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

2.1 Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 53 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu *FEP 2021-2027* został uzgodniony z następującymi organami:

- Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo z dnia 06.12.2021 r., znak SNZ.9020.2.25.2021.AL),
- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie (pismo z dnia 04.01.2022 r., znak WOOŚ.411.2.5.2021.AP.5).

2.2 Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu *FEP 2021-2027* została opracowana przez Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie. Dokument został opracowany zgodnie z zakresem określonym w art. 51 ust. 2 ww. ustawy, uzgodnionym dodatkowo z Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko projektu *FEP 2021-2027* było:

- zidentyfikowanie możliwych do określenia skutków środowiskowych (pozytywnych i negatywnych) realizacji rodzajów działań określonych w poszczególnych celach szczegółowych w ramach ustalonych priorytetów,
- ustalenie czy realizacja rodzajów działań określonych w ramach celów szczegółowych sprzyja ochronie środowiska przyrodniczego i zrównoważonemu rozwojowi województwa podkarpackiego,
- zidentyfikowanie i eliminacja takich działań, których negatywne skutki środowiskowe pozostają w sprzeczności z wymogami prawa,
- wskazanie, jeżeli jest to zasadne, rozwiązań alternatywnych przyczyniających się do zmniejszenia ewentualnych obciążeń środowiska.

2.3 Uzyskanie wymaganych ustawą opinii

Zgodnie z wymogiem art. 54 ust. 1 ww. ustawy, Zarząd Województwa Podkarpackiego poddał projekt programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027*, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez właściwe organy tj. Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po zapoznaniu się z projektem programu regionalnego *FEP 2021-2027* oraz jego prognozą oddziaływania na środowisko, pismem z dnia 04.04.2022 r., znak SNZ.9020.3.5.2022.AL, bez wnoszenia uwag, pozytywnie zaopiniował projekt przedmiotowego programu regionalnego. W uzasadnieniu opinii PPWIS zwrócił uwagę, że „analizowany projekt jest dokumentem o dużym stopniu ogólności, nie wskazuje konkretnych przedsięwzięć do realizacji, ani ich lokalizacji, określa jedynie rodzaje działań, które mogą zostać dofinansowane i zrealizowane w ramach celów szczegółowych”.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie pismem z dnia 19.04.2022 r., znak WOOŚ.410.5.3.2022.AP.6 również bez wnoszenia uwag zaopiniował projekt programu regionalnego *FEP 2021-2027* wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. W ww. opinii RDOŚ uznał, iż realizacja postanowień przedmiotowego programu, biorąc pod uwagę dokonane ustalenia oraz charakter planowanych działań, nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Następnie w związku ze zmianą projektu regionalnego programu *FEP 2021-2027*, Zarząd Województwa Podkarpackiego poddał finalny projekt programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027*, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez ww. organy.

Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po zapoznaniu się ze zmienionym projektem programu regionalnego *FEP 2021-2027* oraz prognozą oddziaływania na środowisko, pismem z dnia 16.11.2022 r., znak SNZ.9020.3.16.2022.AL, bez wnoszenia uwag, pozytywnie zaopiniował finalny projekt przedmiotowego programu regionalnego. W uzasadnieniu opinii PPWIS wskazał, że zmiany w projekcie przedmiotowego dokumentu, nie stanowią istotnej modyfikacji zaopiniowanej uprzednio wersji projektu programu w zakresie jego wpływu na środowisko, w tym na obszary Natura 2000. W ww. opinii PPWIS wskazał również, że wspomniane modyfikacje uwzględniające wyniki negocjacji z Komisją Europejską nie zmieniają obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko oraz rodzaju i skali oddziaływania przedsięwzięć na środowisko przeanalizowanych w ramach opracowanej *Prognozy oddziaływania na środowisko*.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie pismem z dnia 09.12.2022 r., znak WOOŚ.410.5.8.2022.AP.5 bez wnoszenia uwag zaopiniował finalny projekt programu regionalnego *FEP 2021-2027* wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. W ww. opinii RDOŚ podtrzymał stanowisko wskazujące, że realizacja postanowień przedmiotowego programu, biorąc pod uwagę dokonane ustalenia oraz charakter planowanych działań, nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

2.4 Zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu

Zgodnie z art. 54 ust. 2 ww. ustawy, Zarząd Województwa Podkarpackiego zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w przedmiotowej strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

Obwieszczenie o rozpoczęciu procedury udziału społeczeństwa w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu regionalnego programu *FEP 2021-2027* podano do publicznej wiadomości zgodnie z wymogami art. 3 ust. 1 pkt. 11 ww. ustawy, poprzez:

- udostępnienie dnia 17.03.2022 r. informacji na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w zakładce *Konsultacje społeczne*, znajdującej się pod adresem: <https://bip.podkarpackie.pl/index.php/zarząd-2/konsultacje-spoeczne>,
- wywieszenie dnia 17.03.2022 r. obwieszczenia na tablicach ogłoszeń Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie mieszczących przy al. Cieplińskiego 4 (siedziba główna) oraz ul. Lubelskiej 4 (siedziba m. in. Departamentu Ochrony Środowiska) w Rzeszowie,
- publikację dnia 22.03.2022 r. obwieszczenia w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu (Gazecie Codziennej Nowiny oraz gazecie Super Nowości).

Wyżej wymienionym obwieszczeniem wszystkich zainteresowanych poinformowano o rozpoczęciu procedury udziału społeczeństwa w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu regionalnego programu *FEP 2021-2027 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko projektu programu regionalnego FEP 2021-2027*, oraz o możliwości zgłaszania ewentualnych uwag i wniosków.

Zainteresowanym zapewniono możliwość zapoznania się z dokumentacją sprawy, która obejmowała:

- 1) Projekt dokumentu pn.: *Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027*.
- 2) *Prognozę oddziaływania na środowisko projektu dokumentu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027*.

Ww. dokumentacja była dostępna:

- na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie, pod adresem: <https://bip.podkarpackie.pl/index.php/zarząd-2/konsultacje-spoeczne>,
- w siedzibie Departamentu Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego przy ul. Lubelskiej 4 w Rzeszowie, pok. 215, gdzie była wyłożona do wglądu od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu, tj. w godzinach 7:30 – 15:30.

Uwagi i wnioski w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko można było składać w terminie od 23 marca 2022 r. do 29 kwietnia 2022 r. w następujący sposób:

- za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowalnym podpisem elektronicznym, na adres e-mailowy: srodowisko@podkarpackie.pl,
- pocztą tradycyjną na adres korespondencyjny Departamentu Ochrony Środowiska w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego: 35-010 Rzeszów al. Ciepłińskiego 4,
- ustnie do protokołu w Departamencie Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego przy ul. Lubelskiej 4 w Rzeszowie, pok. 215,
- pisemnie, bezpośrednio w Kancelarii ogólnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego przy al. Ciepłińskiego 4, 35-010 Rzeszów.

W ww. terminie nie wpłynęły żadne uwagi, ani wnioski od społeczeństwa w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu regionalnego programu *FEP 2021-2027*.

Następnie w związku ze zmianą projektu regionalnego programu *FEP 2021-2027* Zarząd Województwa Podkarpackiego w analogiczny sposób zapewnił społeczeństwu możliwość zapoznania się z finalnym projektem przedmiotowego programu, ponadto poinformowano społeczeństwo o możliwości zgłaszania ewentualnych uwag i wniosków w ramach przeprowadzanej procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Obwieszczenie o rozpoczęciu procedury ponownego udziału społeczeństwa w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu regionalnego programu *FEP 2021-2027* podano do publicznej wiadomości zgodnie z wymogami art. 3 ust. 1 pkt. 11 ww. ustawy, poprzez:

- udostępnienie dnia 17.11.2022 r. informacji na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w zakładce *Konsultacje społeczne*, znajdującej się pod adresem: <https://bip.podkarpackie.pl/index.php/zarzad-2/konsultacje-spoleczne>,

- wywieszenie dnia 17.11.2022 r. obwieszczenia na tablicach ogłoszeń Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie mieszczących przy al. Ciepłińskiego 4 (siedziba główna) oraz ul. Lubelskiej 4 (siedziba m. in. Departamentu Ochrony Środowiska) w Rzeszowie,
- publikację dnia 17.11.2022 r. obwieszczenia w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu (Gazecie Codziennej Nowiny).

Uwagi i wnioski w ramach procedury ponownego udziału społeczeństwa w przedmiotowym postępowaniu można było składać w terminie od 17 listopada 2022 r. do 9 grudnia 2022 r. W ww. terminie nie wpłynęły żadne uwagi, ani wnioski od społeczeństwa w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu regionalnego programu *FEP 2021-2027*.

3. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Opracowanie dokumentu pozwoliło na sformułowanie następujących wniosków:

- 1) Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem wspierającym proces decyzyjny i procedurę konsultacji społecznych projektu FEP 2021-2027 i została opracowana w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
- 2) Prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji projektu FEP 2021-2027, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki, jakie jego realizacja może powodować w środowisku.
- 3) Ocena potencjalnych oddziaływań ma charakter hipotetyczny, ze względu na bardzo ogólny, deklaracyjny i konkursowy charakter projektu FEP 2021-2027.
- 4) Projekt FEP 2021-2027 zakłada szereg działań na rzecz ochrony środowiska. Część z nich będzie w sposób bezpośredni odnosić się do form systemu przyrodniczego województwa, oddziaływanie innych (np. wdrażane nowoczesnych zasobooszczędnych technologii, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, edukacja proekologiczna mieszkańców regionu) będzie miało charakter pośredni.
- 5) Wzmocnienie ochrony i zachowanie przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, jak również ograniczenie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia, stanowi jeden z celów szczegółowych cs 2(vii), projektu dokumentu, określony w priorytecie 2.

- 6) W odniesieniu do obecnego systemu obszarów chronionych (rezerwatów, parków krajobrazowych czy obszarów chronionego krajobrazu), możliwy będzie szereg działań związanych z aktywną ochroną przyrody (np. zahamowanie spadku różnorodności biologicznej, ochrona siedlisk, gatunków i cennych krajobrazów, zachowanie różnorodności biologicznej, realizowane będą projekty dotyczące ochrony in-situ lub ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych, prowadzona będzie czynna ochrona cennych gatunków i siedlisk, w tym odpowiednia dywersyfikacja ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo m.in. poprzez działania ochronne wynikające z opracowanych dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych, realizowane będą również działania na rzecz rozwoju infrastruktury turystycznej oraz działania mające na celu podnoszenie świadomości mieszkańców i turystów w zakresie dziedzictwa przyrodniczego.
- 7) Aby zapobiec degradacji społecznej i gospodarczej obszarów peryferyjnych z dużym udziałem terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, w priorytecie 6 projektu FEP 2021-2027 wskazano potrzebę wsparcia programów mających na celu ochronę zasobów przyrodniczych oraz stymulowanie wzrostu gospodarczego poza obszarami Natura 2000. Ponadto wspierane będą działania na rzecz obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, jak też, posiadających walory kulturowe stanowiące o ich wysokiej atrakcyjności turystycznej. Dodatkowo projekt FEP 2021-2027 przewiduje wsparcie inwestycji w obiekty i miejsca tworzące turystyczne szlaki tematyczne, miejsca odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych czy przyrodniczych.
- 8) Projekt FEP 2021-2027 jest dokumentem ogólnym, strategicznym, deklaratoryjnym i nie definiuje dokładnej lokalizacji projektowanych przedsięwzięć, nie można więc precyzyjnie określić oddziaływania na przyrodę rezerwatów, parków krajobrazowych czy obszarów chronionego krajobrazu. Jest to dokument o długim horyzoncie czasowym (2021-2027), brak jest listy projektów, które będą objęte wsparciem finansowym, trudno jest więc jednoznacznie wskazać, które inwestycje mogą ingerować w przestrzeń form ochrony przyrody województwa podkarpackiego.
- 9) Prognoza oddziaływania na środowisko opracowywana dla dokumentów strategicznych, które są niezbędne do ubiegania się o dofinansowanie ze środków unijnych, nie określa szczegółowych oddziaływań na środowisko poszczególnych przedsięwzięć, niemniej wskazuje na prawdopodobne oddziaływania oraz wskazuje

potencjalne obszary kolizyjne, które mogą wynikać z realizacji projektu FEP 2021-2027 w obrębie obszarów podlegających ochronie na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody, a celami ochrony przyrody realizowanymi w tych obszarach.

- 10) Projekt FEP 2021-2027 nie jest dokumentem decyzyjnym, tylko bardzo ogólnym, w związku z tym nie jest możliwa jednoznaczna ocena, z ostrzegawczym wskazaniem ewentualnych, znaczących oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz na integralność tych obszarów.
- 11) Nie można w sposób jednoznaczny wykluczyć negatywnego wpływu realizacji niektórych przedsięwzięć na obszary Natura 2000, ale wpływ negatywny nie oznacza wpływu znaczącego. Należy zaznaczyć, że obowiązujące prawo wyklucza realizację przedsięwzięć mogących w sposób znaczący oddziaływać na obszary Natura 2000, ale dopuszcza odstępstwa od tej reguły (art. 34. Ustawy o ochronie przyrody), a dla przedsięwzięć ustawodawca przewidział odpowiednie procedury ocen, które przeprowadza się na etapie wydawania decyzji o ich realizacji.
- 12) Potencjalne, negatywne oddziaływania na środowisko, a w szczególności na obszary cenne przyrodniczo, w tym na obszary Natura 2000, mogą zostać istotnie zminimalizowane lub wyeliminowane poprzez zastosowanie odpowiednich procedur, technologii i rozwiązań projektowych, które wykonuje się na etapie opracowywania dokumentów wykonawczych.
- 13) Biorąc pod uwagę analizy przeprowadzone w Prognozie należy stwierdzić, że projekt FEP 2021-2027 nie wyznacza celów i rodzajów działań kwalifikujących się do działań wymienionych w artykule 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody.
- 14) Ze względu na bardzo ogólny i deklaracyjny charakter projektu FEP, nie można jednoznacznie wskazać, na które elementy środowiska wodnego oraz w jakim stopniu realizacja działań określonych w analizowanym dokumencie może oddziaływać. Należy założyć, że wszystkie wody powierzchniowe i podziemne, oraz związane z nimi zbiorniki wód podziemnych mogą być narażane na potencjalne negatywne oddziaływanie, niemniej należy założyć, że wszystkie inwestycje prowadzone będą zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ochrony wód oraz z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik i technologii ograniczających do minimum potencjalne negatywne oddziaływanie. Szczegółowa ocena oddziaływania na jakość wód możliwa będzie jednak, dopiero na etapie wyboru konkretnych projektów, kiedy znana będzie lokalizacja przedsięwzięcia, zakres inwestycji i stosowane rozwiązania techniczne.

- 15) Cześć działań ujętych w projekcie FEP 2021-2027, z racji swojej charakterystyki, będzie realizowanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, niemniej powinny one uzyskać wymagane prawem pozwolenia i dopiero wtedy będą mogły być realizowane.
- 16) Przyjęte działania w zakresie priorytetu 2 Energia i środowisko oddziałują na osiągnięcie celów środowiskowych wód powierzchniowych i podziemnych w sposób najbardziej oczekiwany, czyli pozytywny i długotrwały.
- 17) W czasie realizacji przedsięwzięć dotyczących budowy, przebudowy, modernizacji różnego rodzaju obiektów (budynków, infrastruktury drogowej, kolejowej, przesyłowej, przemysłowej itp.) może dochodzić do czasowego, krótkotrwałego negatywnego oddziaływania na środowisko, co związane będzie z prowadzonymi pracami budowlanymi. Pełna lista środków minimalizujących ewentualne niekorzystne oddziaływanie powinna być wskazana w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.
- 18) Proponuje się, aby rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem niektórych zamierzeń zawartych w projekcie FEP 2021-2027 polegały m. in. na:
- zastosowaniu narzędzi o charakterze administracyjno-organizacyjnym (odnoszących się do planowania) i technicznym,
  - przygotowywaniu projektów inwestycji w myśl zasad zrównoważonego rozwoju,
  - przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w przypadku inwestycji zawsze lub potencjalnie zawsze negatywnie oddziałującej na środowisko,
  - stosowaniu zasady wariantowania lokalizacyjnego i technologicznego przy realizacji wszystkich zamierzeń inwestycyjnych,
  - unikaniu kolizyjnych przebiegów liniowych elementów infrastrukturalnych z obszarami cennymi przyrodniczo,
  - uwzględnieniu innych inwestycji lokalizowanych w sąsiedztwie,
  - realizacji inwestycji drogowych i związanych z siecią elektroenergetyczną z uwzględnieniem ochrony ludzi przed negatywnym oddziaływaniem zanieczyszczeń komunikacyjnych i hałasu oraz promieniowania elektromagnetycznego,

- stosowaniu rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie infrastruktury komunikacyjnej na ludzi i pozwalających na dotrzymanie standardów środowiskowych,
- unikaniu realizacji zamierzeń inwestycyjnych technicznej ochrony przed zagrożeniami powodziowymi (zbiorniki retencyjne), na terenach cennych przyrodniczo i ważnych dla zachowania bioróżnorodności,
- prowadzeniu prac budowlanych w sposób służący ochronie różnorodności biologicznej i potrzebie adaptacji do zmian klimatu,
- prowadzeniu konsultacji społecznych,
- stosowaniu rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie OZE (energetyki wodnej) na faunę wodną,
- dbałości o najmniejszą kolizyjność rozwoju infrastruktury dla turystyki i rekreacji z obszarami cennymi przyrodniczo.

19) Ogólny charakter dokumentu, zwłaszcza brak jednoznacznej lokalizacji dla poszczególnych działań oraz ich skali, nie daje podstaw do stwierdzenia wystąpienia znaczącego oddziaływania transgranicznego. Zatem nie zachodzi potrzeba uruchamiania procedury oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.

20) Biorąc pod uwagę analizy przeprowadzone w Prognozie należy stwierdzić, że realizacja projektu FEP 2021-2027 przyczyni się poprawy stanu środowiska, w tym przyrodniczego, do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, a także do adaptacji do zmian klimatu.

21) W czasie opracowania Prognozy nie stwierdzono istotnych niedostatków lub braków materiałów, które uniemożliwiłyby wykonanie analiz i ocen.

22) Brak realizacji projektu FEP 2021-2027 przyniesie przede wszystkim negatywne zmiany w odniesieniu do aktualnego stanu środowiska, natomiast potencjalne negatywne oddziaływania, jakie mogą wynikać z realizacji zamierzeń inwestycyjnych w ramach działań mogą zostać wyeliminowane na etapie wyboru projektów do wsparcia finansowego, gdzie o wyborze projektu do realizacji winny decydować aspekty środowiskowe.

4. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Ze względu na deklaracyjny charakter projektu *FEP 2021-2027*, jego znaczny stopień ogólności, zwłaszcza brak jednoznacznej lokalizacji realizacji poszczególnych działań/typów projektu oraz ich skali, a także przewidywany lokalny zasięg ewentualnych negatywnych oddziaływań stwierdzono brak konieczności uruchomienia procedury transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

5. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Projekt *FEP 2021-2027* podlega stałemu monitoringowi w zakresie wdrażania określonych przedsięwzięć i osiągnięcia w ich wyniku zakładanych celów. Analiza postępów prowadzona jest na poziomie Beneficjenta, Instytucji Zarządzającej i Komitetu Monitorującego.

Jednostką odpowiadającą za realizację założeń zawartych w projekcie *FEP 2021-2027* jest Instytucja Zarządzająca. Odpowiada ona za wytyczne związane z kwestiami realizacji zadań, oprócz tego prowadzi akcje informacyjno-promocyjne. Instytucja Zarządzająca, w ramach swoich kompetencji, opracowuje projekt *FEP 2021-2027*, dokonuje wyboru działań do dofinansowania, przekazuje środki finansowe na rzecz beneficjentów oraz prowadzi kontrolę prawidłowości w ich wydatkowaniu, a także monitoruje realizację projektów i osiągniętych efektów.

Organem opiniodawczo-doradczym, powoływanym przez Instytucję Zarządzającą, jest Komitet Monitorujący. W jego skład wchodzi przedstawiciele strony rządowej, samorządowej, partnerzy społeczni i gospodarczy oraz ludzie świata nauki. Komitet Monitorujący m.in. weryfikuje kryteria wyboru projektów, kontroluje postęp realizacji założonych celów, analizuje efekty wprowadzanych założeń, zatwierdza sprawozdania z prowadzonych działań, sugeruje Instytucji Zarządzającej modyfikację lub analizę założeń projektu *FEP 2021-2027* mogącą ułatwić realizację celów Polityki Spójności.

Realizacja projektu *FEP 2021-2027* musi podlegać monitorowaniu oraz ocenie i weryfikacji zawartych w nim celów i priorytetów. System monitorowania będzie obejmował realizację założonych celów, jak również wypełniania warunków

koncentracji tematycznej oraz zachowania minimalnego poziomu alokacji na zatrudnienie, wykluczenie społeczne i edukację, a także kwot alokowanych na realizację działań dotyczących przystosowania się do zmian klimatu.

Przyjętemu systemowi monitorowania i oceny realizacji osi priorytetowych podlega szereg wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania w tym m. in.:

- odsetek respondentów dostrzegających wpływ Funduszy Europejskich na rozwój województwa podkarpackiego,
- znajomość celów, obszarów lub działań, na które przeznaczone są Fundusze Europejskie w województwie podkarpackim,
- odsetek mieszkańców województwa podkarpackiego uważających, że osobiście korzystają z Funduszy Europejskich.

6. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Rozwiązania alternatywne, proponowane w ramach procedury oceny oddziaływania na środowisko mogą dotyczyć alternatywnych lokalizacji przedsięwzięć oraz alternatywnych przebiegów tras komunikacyjnych, kanalizacyjnych, wodociągowych, sieci gazowych. W przypadku inwestycji liniowych, mogą odnosić się do skali przedsięwzięcia oraz rozwiązań technologicznych, mogą dotyczyć również propozycji alternatywnych rozwiązań technicznych.

Ze względu na specyfikę projektu *FEP 2021-2027*, określenie rozwiązań alternatywnych w stosunku do rozwiązań w nim zawartych jest w znacznym stopniu utrudnione.

Biorąc pod uwagę strategiczny, ogólny, deklaracyjny charakter projektu *FEP 2021-2027* oraz fakt, że przedstawia on wyłącznie cele i rodzaje działań, dla których przewiduje się wsparcie finansowe, a projekty do realizacji będą wyłaniane w procedurze konkursowej, nie ma konieczności wskazywania rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań. W projekcie *FEP 2021-2027* nie ma szczegółowych informacji dotyczących miejsc realizacji poszczególnych działań np. umiejscowienia w przestrzeni, ich zasięgu, przebiegu inwestycji liniowych, a także technologii, w jakich zostaną zrealizowane.

Jednocześnie należy uznać, że jednoznacznie niekorzystne dla środowiska byłoby przyjęcie wariantu „zerowego”, tj. braku realizacji projektu *FEP 2021-2027*. Wynika to zarówno z analizy jego zapisów, ale również z analizy stanu środowiska i problemów środowiskowych na obszarze województwa.

Ponadto należy zaznaczyć, że wszystkie planowane przedsięwzięcia, które będą realizowane w ramach projektu *FEP 2021-2027*, zaliczane do mogących znacząco oddziaływać na środowisko, będą obowiązkowo podlegały procedurze ocen oddziaływania na środowisko. Dopiero wówczas powinny być rozważane rozwiązania alternatywne i wybór lokalizacji najbardziej sprzyjających ochronie środowiska.